

Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening

Statsbygg/interiørarkitektur

NILs innspill til møte 20. juni 2012 mellom Statsbygg og NIL

INNHold

1. BAKGRUNN	2
2. HVA ØNSKER NIL?	2
3. HVORDAN IVARETAR STATSBYGG GODE INTERIØRER?	3
3.1. INTERIØRPROSJEKT	4
3.2. INVENTARPROSJEKT	4
3.3. INTERIØRARKITEKTUR INTEGRERT I BYGGEPROSJEKTER	5
VEDLEGG: HVA INNEBÆRER GOD INTERIØRARKITEKTKOMPETANSE	6

1. BAKGRUNN

Et godt gjennomført offentlig byggeprosjekt er blant annet resultatet av et godt samarbeid mellom bygningsarkitekt, landskapsarkitekt og interiørarkitekt. Tydelig definerte ansvarsområder og gjensidig respekt for den enkeltes kvalifikasjoner er en forutsetning for best mulig resultat. Mens bygningsarkitektene har sin bygningstekniske kompetanse, ligger interiørarkitektens styrke særlig i å sette seg inn og forstå sluttbrukers behov og ønsker. I tillegg har interiørarkitekten bred erfaring når det gjelder utforming og vurdering av romlige kvaliteter med innvendig materialbruk og detaljering tilpasset det enkelte prosjektet og for den tiltenkte brukergruppen. Hva skal bygget tilby brukeren?

NILs medlemmer har en rekke positive erfaringer fra samarbeidet med Statsbygg og prosjektene de har deltatt i. For eksempel:

- Samisk Vitenskapssenter i Kautokeino
- IFI 2, (institutt for informasjonsteknologi)
- Halden Fengsel

Vår bekymring er imidlertid at det utlyses færre og færre anbudskonkurranser for interiørprosjekter. Interiørarkitektene involveres stort sett i inventarprosjekter. Hvorfor?

2. HVA ØNSKER NIL?

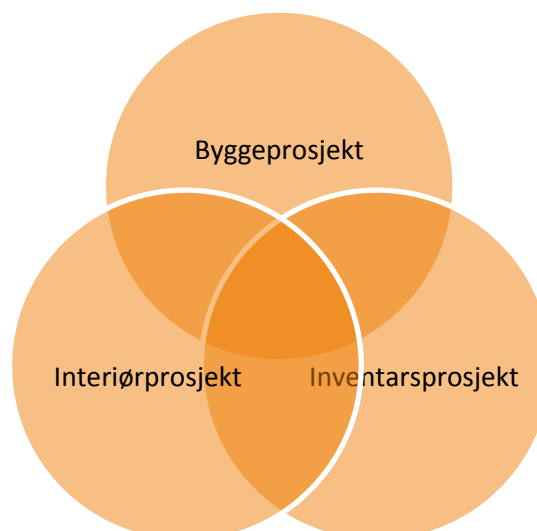
For å sikre godt gjennomarbeidede romløsninger til beste for brukerne innenfor gitte økonomiske rammer, ønsker NIL å bidra til at Statsbygg benytter interiørarkitekturkompetanse i alle oppdrag hvor utvikling av innvendige rom er en del.

- NIL ønsker å ta utgangspunkt i de prosjekter som har fungert godt og bidra til at disse danner mal for fremtidig faglig samarbeid
- I tillegg anbefaler NIL at Statsbygg tar i bruk den elektroniske ytelsesbeskrivelsen som for tiden er under utvikling i et samarbeid mellom Arkitektbedriftene og NIL. Den vil være et godt faglig verktøy ved beskrivelse av interiørarkitekturtjenester i anbudskonkurranser og i vurderingsarbeidet.
- NIL ønsker anbudskonkurranser med tydelige kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier der oppgavebeskrivelsen gis klare rammer å forholde seg til. For å øke kompetansen hos begge parter, ønsker NIL at Statsbygg og NIL samles til halvårige/årlige møter hvor praksis og konkrete eksempler gjennomgås og diskuteres

Under er det i listet opp en del forhold vi mener er sentrale for at Statsbygg skal utnytte vår faggruppes kompetanse best mulig, i kraft av å være byggherre og som rådgiver for staten i bygge- og eiendomssaker:

- 1) At Statsbygg i utlysninger av anbudskonkurranser om alt fra rehabilitering og nybygging av universiteter, skoler, biblioteker, museer, kontorer og andre offentlige bygg, legger inn interiørarkitektjtjenester, iARK, som en egen kompetanse, - ikke som en del av arkitektjtjenestene
- 2) At Statsbygg styrker interiørarkitektur som fagområde i egen virksomhet
- 3) At Statsbygg stiller krav om mastergrad eller tilsvarende kompetanse innen interiørarkitektur ved utlysning av anbud, stillinger og i utredninger
- 4) At Statsbygg unngår at møbelfirmaer gjennom rammeavtaler setter kriteriene for valg av inventar.
- 5) At Statsbygg finner frem til måter å jobbe på som bidrar til at flere norskdesignede og norskproduserte produkter finner veien inn i våre signalbygg. Andre land som er pålagt å følge de samme EU-direktiver som Norge, synes å klare dette
- 6) At Statsbygg legger inn etterarbeid og helst også manualer for vedlikehold og suppleringer i budsjettering av signalbygg. NIL mener at man ikke bare bør gjøre unntak i Operasaken, men ta erfaringene med Operaen som grunnlag for utvikling av ny praksis.
- 7) At Statsbygg krediterer utførte interiørarkitektjtjenester i statens bygg på lik linje med arkitektjtjenester ved publisering og omtale av prosjekter
- 8) At Statsbygg unngår å bidra til konkurransevridning ved å støtte blader/avisinnlegg som er basert på at man må betale for å få med faglig innhold. Jfr. Magnet Media – innstikk i Dagbladet om Universell utforming. Prosjekter og faglige innspill må betales med kr 35 000 pr. side.

3. HVORDAN IVARETAR STATSBYGG GODE INTERIØRER?

3.1. Interiørprosjekt

STATSBYGGES PRAKSIS

Staten bevilger milliarder til nybygg, oppussing og vedlikehold av offentlige bygg. NIL har registrert at i mange offentlige utlysninger er interiørarkitekten som yrkesgruppe utelatt og ansvarsområdet er overlatt til arkitektene.

MULIG KONSEKVENNS

- a) Mangelfulle beskrivelser
- b) Mindre grundig gjennomgang av brukerbehov
- c) Manglende fokus på vedlikehold av overflater
- d) Dårligere funksjon, logistikk
- e) Manglende integrerte løsninger for brukere
- f) Produktvalg preget av dårligere markedsoversikt/markedskunnskap

NIL mener at dersom staten skal være et godt forbilde, må det inngå som et krav at interiørarkitekt involveres i slike prosjekter. Interiørarkitekten er den faggruppen som har mest nærkontakt med bruker og ikke bare byggherre. Hun/han har samarbeids- og koordineringserfaring og evne til å ta inn over seg det spenn av tilbakemeldinger som til tider kan være svært subjektive/ menneskelige og til å innovere og skape nytenking ved å «strekke» brukerforestillingene.

3.2. Inventarprosjekt

STATSBYGGES PRAKSIS

NIL opplever at Statsbygg ser på interiørarkitekttjenester som valg av møbler og løsøre. Interiørarkitektkompetanse brukes til å forstå beskrivelser og andre underlagsdokumenter for innkjøp/investeringer i møbler og fastinventar/spesialdesign.

Dette arbeidet behersker interiørarkitekten godt. Men det er en utbredt misforståelse at interiørarkitektens arbeid bare består i å velge møbler og gardiner. Interiørarkitekten planlegger, tegner og formulerer rom før møbler og annet inventar settes inn. Valg av møbler, materialer og inventar skal bidra til å forsterke de forutgående valgene og hensynene som skal tas. Valg av materialer, overflater og produkter er miljø-, ressurs- og energiøkonomiserende og i henhold til tekniske krav, i tillegg til menneskelige behov.

Det er viktig at rom blir gjennomarbeidet og danner et konsept og ikke bare fremstår som løse møbler i et rom uten mening, som kan bli et resultat hvis det blir et gap mellom arkitekt- og interiørarkitektarbeidet.

NIL ser også med bekymring på at noe av ansvaret for møblering også skyves over på kontormøbelfirmaer med rammeavtaler. Fokus på anskaffelsespris øker.

MULIG KONSEKVENNS

Hvis man ikke bruker den kompetansen man utdanner, fører det til at brukernes behov og interesser blir mindre godt ivarettatt og mulig kostnadsøkning på sikt

- a) Levetidskostnadene kan øke
- b) Vedlikeholdskostnader øker

3.3. Interiørarkitektur integrert i byggeprosjekter

Det er viktig med godt utformede fasader, men like viktig er hvordan folk opplever og bruker bygget.

Interiørarkitekten har gjennom sin 5-årige masterutdanning ervervet kompetanse i bygningers funksjoner og logistikk og evne til å omsette brukerbehov til funksjonelle, varige, fleksible og fremtidsrettede interiørløsninger.

Helhetlige estetiske og brukervennlige romløsninger som ivaretar demografisk utvikling, teknologi, etnisitet og nye arbeidsformer, forutsetter innovasjonsevne og kompetanse i å analysere menneskelig behov, som er selve bærebjelken i interiørarkitektutdanningen.

Bærekraftig utvikling handler ikke alene om energibruk og miljøsertifisering av bygg. Det må også tilstrebes varige estetisk uttrykk, holdbare prosjekt som ikke bare er preget av tidens impulser og moderne tendenser, men kjennetegnet av formkvaliteter og materialbruk som varer gjennom flere generasjoner.

NIL har allerede medlemmer som besitter høy faglig kompetanse innen bygningsvern, restaurering og rehabilitering. Deler av restaureringen av slottet, restaurering av Universitetets Urbygning, finansministerens kontor, NVE-bygget, Hydrobygget osv., er utført av våre medlemmer.

Byggenes – og brukerbehovenes omfang og kompleksitet taler for at man bør tilstrebe å utnytte de ulike fagkompetansene på en enda bedre måte enn i dag:

Flere anbudskonkurranser for interiørarkitekturprosjekter til beste for bygg og bruker.

VEDLEGG: HVA INNEBÆRER GOD INTERIØRARKITEKTKOMPETANSE

Interiørarkitektens kompetanse utnyttes optimalt når oppdraget starter i programmeringsfasen hvor behovsanalysen foretas.

AREALEFFEKTIVISERING

Arealbruk bestemmes ut fra studier av brukerbehov som er avhengig av alder, funksjonsnivå, bruksformål, verdier og økonomi. I denne fasen legges grunnlaget for byggets universelle utforming, informasjonsflyt og kommunikasjon mellom mennesker, trivselsfaktorer som tilhørighet og arbeids glede - i tillegg til miljøhensyn og energiøkonomisering.

Det å benytte en interiørarkitekt skal i tillegg til å kvalitetssikre innhold, også være kostnadsbesparende over tid for oppdragsgiver og gi bedre resultat for bruker.

FÆRRE FEIL OG KOSTBARE ENDRINGER

Kompleksiteten i dagens bygg øker mulighetene for kostbare feil. Prosjekteringsgrupper bygges opp med tverrfaglig spesialistkompetanse for at flest mulige behov skal ivaretas på et tidlig stadium og derved unngå feil. Interiørarkitekten har en viktig plass i denne gruppen. Interiør er ikke noe man kan velge til slutt, men er en del av den totale løsningen og bør innarbeides fra dag én. Staten finansierer utdanning av spesialister med mastergrad i interiørarkitektur fordi de mener at denne kompetansen er viktig.

INNENFRA OG UT

Et interiør består av både materielle og sanselige elementer som sammen skaper et kulturuttrykk og en romopplevelse. Interiørarkitektens rolle i byggebransjen er blant annet å sørge for at byggene er fleksible og kan brukes både i dag og i fremtiden. Interiørarkitekten skaper lønnsomme og brukerorienterte løsninger innen bolig, helse-, undervisnings-, nærings- og kulturbygg. Rollen er å bidra til å tenke innenfra og ut og bidra til tverrfaglighet og deling av kunnskap.

OMGIVELSENE BETYDNING FOR HELSE OG TRIVSEL

Forskning viser at omgivelsene betyr mye, blant annet for å bli frisk på sykehus, for trivsel og yteevne på skoler, arbeidsplasser osv. Rommets psykologi som får folk til å føle, tenke og bevege seg, skapes gjennom bruk av lys, farger, kontraster, materialer, rommets geometri osv. Interiørarkitekten er utdannet til å løse disse oppgavene ut fra den menneskelige målestokk/antropometri, og arbeider innefra og ut.

UNIVERSELL UTFORMING

Interiørarkitekten er den faggruppen som har jobbet lengst med universell utforming - tilrettelegging i forhold til gode opplevelser og tilgjengelighet for alle. Brukerbehov har alltid stått sentralt i utdanningen og utøvelsen av faget. NILs medlemmer bidrar blant annet med sin erfaring og kunnskap i utviklingen av kompetanseplanen for UU sammen med Arkitektbedriftene.

Interiørarkitekten er til stede i brukergruppene og bidrar til å bevisstgjøre brukerne på et tidlig tidspunkt. Interiørarkitekten kan også bidra til nytenkning og innovasjon ved å utvide og strekke brukernes forestillinger.

MILJØ/BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Et sentralt tema innen byggfaget er energisparing og miljø som av interiørarkitekten forvaltes gjennom kunnskap om materialer, belysning, gjenbruk, og varige løsninger.

REHABILITERING

Interiørarkitekter respekterer byggets historie og bringer inn dagens behov. Hvis det er slik at 80 prosent av dagens bygningsmasse er stipulert til også å bli benyttet i 2050, kan interiørarkitektene bidra til å

realisere prosjekter som ivaretar vår bygningsarv samtidig med tilrettelegging for ny bruk og tilgjengelighet for alle.

NIL har medlemmer som besitter høy faglig kompetanse innen bygningsvern, restaurering og rehabilitering. Deler av restaureringen av slottet, restaurering av Universitetets Urbygning, finansministerens kontor, NVE-bygget, Hydrobygget, Statsministerens representasjonsanlegg med flere, er utført av våre medlemmer.

Bærekraftig utvikling handler ikke alene om energibruk og miljøsertifisering av bygg. Det må også tilstrebes varige estetisk uttrykk, holdbare prosjekt som ikke bare er preget av tidens impulser og moderne tendenser, men kjennetegnet av formkvaliteter og materialbruk som varer gjennom flere generasjoner.

TEKNOLOGIUTVIKLING

Teknologiutviklingen setter store krav til utforming av løsninger og endrer seg kontinuerlig. Interiørarkitekten forstår teknologi og menneskene som bruker den, og kan implementere denne kunnskapen i en fysisk helhetlig estetisk, funksjonell og miljøriktig setting